

Aan
de gemeenteraad

Datum 18 februari 2025
Zaaknummer 2025-0015847
Betreft Vaststellen beleidsplan Schuldhulpverlening 2025-2029
Samen sterker met effectieve schuldpreventie

Vergadering van
Portefeuillehouder: Wim van der Kruijff
Begrotingsprogramma Gezond, Sociaal en Zorgzaam Dordrecht
Kernteam/Opgave: Opgaven / Gebiedsontwikkeling / Programma's - Zorgzame Stad
Auteur: Leonie Dekkers-Kamp
E-mail: la.dekkers-kamp@dordrecht.nl
Verantwoordelijke: Leonie Dekkers-Kamp
Openbaar: Ja

Voorgesteld besluit

het beleidsplan Schuldhulpverlening 2025-2029 'Samen sterker door effectieve Schuldpreventie' vast te stellen;

de door het Rijk beschikbaar gestelde POK-middelen (Parlementaire ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag) uit de decembercirculaire 2021 (periode 2027) ad € 202.000,- in te zetten ter dekking van de interventies in 2027 en 2028 uit dit raadsvoorstel;

de meerjarenbegroting 2025-2029 te wijzigen conform bijgevoegde begrotingswijziging 225006.

Raadsvoorstel

Hoe zijn de bevoegdheden rond dit onderwerp verdeeld?

De gemeenteraad is vanuit de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening verplicht om eens per vier jaar een beleidsplan vast te stellen dat richting geeft aan de schuldhulpverlening voor onze inwoners.

Het college is verantwoordelijk om conform het vastgestelde beleidsplan uitvoering te geven aan onder andere preventie, vroegsignalering en nazorg van armoede en schulden, het bieden van informatie- en advies, en het bevorderen van participatie. De GR Sociaal is verantwoordelijk voor het bieden van curatieve schuldhulpverlening. Dit is een gemandateerde taak aan de GR Sociaal. Het budgetrecht ligt echter bij de lokale gemeenteraad.

Wat is het doel?

Het bieden van integrale schuldhulpverlening door de inzet van schuldpreventie, (wettelijke) vroegsignalering, curatie en nazorg met als doel schulden te voorkomen, op te lossen of te beheersen.

Wat zijn per beslispoint de argumenten en wat is hierop de toelichting?

1. Vaststellen beleidsplan Schuldhulpverlening 'Samen sterker door effectieve Schuldpreventie'
In 2024 heeft 12,2% van de huishoudens in Dordrecht problematische schulden, dit komt neer op 6.970 huishoudens. Met het voorliggende beleidsplan 'Samen sterker door effectieve Schuldpreventie' werken we aan het voorkomen van geldzorgen (preventie), op tijd hulp bieden als er geldzorgen ontstaan (vroegsignalering) en financiële hulp voor mensen met een laag inkomen (inkomensondersteuning). Tegelijk zien we dat veel externe factoren, buiten invloedssfeer van de

gemeente, invloed hebben op het ontstaan van schulden. We denken hierbij aan de geopolitieke situatie, de hoogte van de inflatie, de hoogte van uitkeringen, minimumloon en toeslagen om lage inkomens te ondersteunen, landelijke wet- en regelgeving bijvoorbeeld op het gebied van incasso, achteraf betalen en online gokken.

Schulden zijn niet alleen een individueel probleem, slechts te wijten aan 'ongezond' financieel gedrag. Schulden zijn een gevolg of een symptoom van de complexiteit van de samenleving enerzijds en de onder druk staande bestaanszekerheid enerzijds en anderzijds één of meerdere life events waardoor inwoners in de schulden kunnen komen. Zo'n gebeurtenis kan grote financiële gevolgen hebben waar mensen zich niet altijd bewust van zijn.

In lijn met de [visie Sociaal Domein 2030](#) ligt de nadruk van ons beleid op (schuld)preventie en vroegsignalering. Speerpunten zijn inzetten op bewustwording, een goede ketensamenwerking, meer en gericht inzet op groepen met een hoog risico op schulden, laagdrempelige hulp en goede nazorg. Het voorliggende beleidsplan schuurt tegen een uitvoeringsplan aan, veel interventies zijn concreet beschreven bijna op uitvoeringsniveau. Dat maakt dat de rol en bevoegdheden van raad (kaderstellend) en college (uitvoering gevend aan het vastgestelde) extra in acht genomen dienen te worden bij behandeling van dit beleidsplan.

2. Inzet POK-middelen Robuuste Rechtsbescherming

Het vorige kabinet heeft structureel 'POK-middelen' beschikbaar gesteld naar aanleiding van het rapport van de Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag (POK). Deze middelen zijn bedoeld om samen met sociaal-juridische partners de rechtsbescherming van kwetsbare inwoners te versterken. De inzet van Bureau Sociaal Raadslieden (BSR) past geheel in de lijn van deze POK-middelen. Bureau Sociaal Raadslieden geeft (gratis) advies over alles wat te maken heeft met wetten en regels en financiële zaken. De POK-middelen met betrekking tot de jaarschijven 2023 t/m 2026 zijn in de begroting van het programma Samen tegen armoede opgenomen, zie raadsvoorstel '[Vervolg Samen tegen armoede](#)'. De middelen uit 2022 ad € 186.000,- zijn via een apart raadsvoorstel '[Instemmen met extra laagdrempelige plekken in de wijk voor financiële vragen](#)' ingezet voor het continueren van de extra openingstijden van BSR. Dit is een activiteit dat goed aansluit op het doel van deze POK-middelen.

De uitbreiding van de spreekuren BSR betreft twee middagen en een vrijdagochtend. Op deze wijze wordt tegemoet gekomen aan de verzoeken van cliënten om in de middag terecht te kunnen. BSR is bij uitstek de partij die inwoners de weg kan wijzen in het woud van wetten en regelingen en informatie kan geven over de instellingen die de wetten uitvoeren. De extra gelden voor BSR worden eveneens ingezet om trainingen en voorlichting te geven aan vrijwilligers en betaalde krachten van de wijkwinkels, formulierenhulpen en andere ketenpartners

Voor jaarschijf 2027 is er nog een bedrag van € 202.000,- POK-middelen Robuuste rechtsbescherming beschikbaar. Voorgesteld wordt om deze middelen voor de duur van dit beleidsplan (jaren 2027 en 2028) toe te voegen aan de begroting en hiermee de continuering van de ruimere openingstijden BSR te bekostigen.

3. Maatschappelijke kosten van schulden

In opdracht van het Interdepartementaal Beleidsonderzoek (IBO) Problematische schulden, is onderzoek gedaan naar problematische schulden. Zij publiceerde het rapport: '[Naar een beter werkende schuldenketen](#)'. Onderdeel van dit onderzoek waren ook de maatschappelijke kosten van schuldenproblematiek. Hierover verscheen: '[De maatschappelijke kosten van schuldenproblematiek – een last voor burgers, bedrijven en overheden](#)'. De onderzoekers concluderen dat de maatschappelijke kosten van schuldenproblematiek jaarlijks op € 8,5 miljard uitkomen. Dat is € 500,- per Nederlander.

Een groot deel van de maatschappelijke kosten komt voort uit het feit dat inwoners met schulden minder productieve werknemers zijn. Ze slapen slechter, zijn vaker ziek of te laat door hun schuldensituatie. Daardoor gaat er € 4,5 miljard verloren aan verminderde arbeidsproductiviteit. Ook liggen de zorgkosten van inwoners met schulden gemiddeld genomen hoger. De uitgaven aan geestelijke gezondheidszorg voor inwoners met schulden liggen 30% hoger dan bij inwoners zonder schulden.

Uit eerder genoemd onderzoek '[de maatschappelijke kosten van schulden](#)' blijkt dat elke geïnvesteerde euro in financiële hulpverlening de maatschappij € 1,40 - € 2,- oplevert. Dit maatschappelijk rendement wordt in verschillende domeinen zichtbaar, bijvoorbeeld in de

gezondheidszorg, het sociaal domein van de gemeente, de arbeidsmarkt en economie en de rechtelijke macht (openbare orde en veiligheid). Deze cijfers en ontwikkelingen benadrukken de noodzaak om niet alleen landelijk beleid, maar ook onze lokale preventieve en ondersteunende maatregelen effectief in te zetten om betalingsproblemen te verhelpen maar vooral te voorkomen. Investeren in schuldpreventie levert kostenbesparing op, in onder andere het sociaal domein.

4. Het belang van schuldpreventie

Schuldhelpverlening betreft onze integrale dienstverlening om schulden te voorkomen, op te lossen of te beheersen en nazorg. Schuldpreventie is daar een volwaardig onderdeel van en "voorkomen is beter dan genezen" is het uitgangspunt. Met de hernieuwde focus op preventie, vroegsignalering en nazorg kunnen we sneller en effectiever inspelen op de eerste signalen van financiële problemen bij inwoners. Dit is van groot belang, want financiële problemen kunnen een ontwrichtend effect op het functioneren van huishoudens hebben. Wanneer schulden zich opstapelen, vergt dit veel tijd en energie, wat ook andere levensgebieden negatief beïnvloedt.

Wat zijn kanttekeningen en/of risico's bij dit voorstel?

1. Verordening beslistermijn schuldhelpverlening Dordrecht

Op 22 februari 2022 heeft uw raad de verordening '[Beslistermijn schuldhelpverlening Dordrecht](#)' vastgesteld. Deze verordening regelt alleen de beslistermijn op een beschikking voor curatieve schuldhelpverlening. De beschikking moet in de huidige verordening uiterlijk worden afgegeven binnen vier weken na de dag waarop het eerste gesprek plaatsvond. Dit nieuwe beleidsplan geeft geen aanleiding om deze verordening te herzien. Derhalve is er geen beslistpunt opgenomen over de verordening en blijft deze ongewijzigd van kracht.

2. Invloed van het ravijnjaar op de begroting Sociaal Domein

De begroting van het armoedebeleid bestaat uit drie onderdelen:

1. De minimaregelingen via de GR Sociaal (verruimd in het politiek akkoord voor de periode 2023 t/m 2026).
2. Het lokale armoede en schulden beleid gericht op preventie, vroegsignalering en nazorg, het programma 'vervolg Samen tegen armoede', begroting Dordrecht (geïntensiveerd in het politiek akkoord voor de periode 2023 t/m 2026, door extra structurele middelen vanuit het Rijk is hiervoor structurele dekking).
3. Schuldhelpverlening curatief via de GR Sociaal.

De ambities in voorliggend beleidsplan worden gefinancierd uit de budgetten lokaal armoede en schuldenbeleid. De ambities zijn gebaseerd op gelijkblijvende budgetten van de GR Sociaal en in het lokale armoede en schuldenbeleid waarbij het uitgangspunt de begroting 2025 is en de meerjarenbegroting 2025 t/m 2029. Wanneer er extra bezuinigingen of ombuigingen plaatsvinden op deze budgetten dan zal het ambitieniveau naar beneden bijgesteld moeten worden.

De verruimde minimaregeling zorgen dat Dordtenaren met een laag inkomen rond kunnen komen en mee kunnen doen. Dit is belangrijk om te voorkomen dat inwoners met een laag inkomen door te krap maandbudget in de schulden raken. De minimaregelingen zijn gefinancierd met extra geld vanuit het Politiek akkoord 2022- 2026. Dat betekent dat de minimaregelingen in 2027 teruggaan naar het niveau van 2022.

Naast de directe budgetten voor preventie armoede en schulden heeft het hele sociaal domein invloed op de mate waarin wij vroegsignalering van betaalachterstanden en schuldpreventie kunnen vormgeven. Belangrijk hierbij te benoemen is onder andere de capaciteit van Dordrecht Sociaal om vragen en casuïstiek te kunnen afhandelen en het hele netwerk van informele organisaties. Informele organisaties zijn de oren de ogen van de stad en kunnen veel sneller problematiek signaleren en hebben vaak ook al een vertrouwensband met een inwoner, waardoor formele hulp efficiënter geboden kan worden. Tenslotte benoemen we dat ook bij schuldpreventie veel met de inzet van vrijwilligers wordt gewerkt. Het is cruciaal dat er vrijwilligers in onze stad zijn om kwetsbare inwoners te kunnen blijven ondersteunen.

3. Landelijke ontwikkelingen

Schuldpreventie staat ook hoog op de agenda van de Rijksoverheid. Het Kabinet wil het aantal mensen met (problematische) schulden terugdringen. De ambitie is om:

- problematische schulden waar mogelijk te voorkomen;
- de verbetering van de (gemeentelijke) schuldhelpverlening door te zetten;
- eraan bij te dragen dat mensen in staat zijn zo snel mogelijk weer uit de schulden te komen.

Daartoe ontwikkelt het kabinet een Nationaal programma Armoede en schulden. Dit programma wordt in het voorjaar 2025 gepresenteerd en bouwt voort op de [Aanpak geldzorgen, armoede en schulden](#) en het [eindrapport IBO problematische schulden](#).

Op dit moment is nog niet duidelijk welke maatregelen het kabinet precies neemt en welke gevolgen dit heeft gemeenten. Wij volgen de landelijke ontwikkelingen op de voet en zullen met aanvullende voorstellen op dit beleidsplan naar uw raad komen als daar aanleiding toe is.

Welk (participatie)proces is doorlopen om tot dit voorstel te komen?

Inpraak Maatschappelijke partners

Op 20 juni 2024 hebben maatschappelijke partners input geleverd voor het beleidsplan schuldhelpverlening. Hierbij is terug gekeken naar de resultaten van het huidige beleidsplan en is besproken op welke onderdelen het nieuwe beleidsplan in moet zetten.

De vertegenwoordigers van de volgende organisaties hebben deelgenomen: Sociaal wijkteam (van Dordrecht Sociaal), Sociale Dienst Drechtsteden (SDD), Bureau Sociaal Raadslieden (BSR), Financieel Hulphuis, Buurtwerk, Papierwinkel Sterrenburg, Alliantie vrijwillige schuldhelp Dordrecht, Stichting Humanitas huisadministratie, stichting Schuldhelpmaatje, Formulierenhulp Vogelnest, Adviesraad Sociaal Domein, Stichting Anders, stichting Debsters, de Hulplijn Dordt, Samen Dordt, de Voedselbank Dordrecht, het Juridisch loket, SUN Drechtsteden en het platform tegen armoede.

Op 18 november jl. is het nieuwe concept beleidsplan Schuldhelpverlening voorgelegd en besproken met (een groot deel van) deze partners.

Regionale beeldvormende bijeenkomst

Op 26 juni 2024 is er bij de SDD een regionale beeldvormende bijeenkomst gehouden. Hiervoor zijn alle raadsleden uitgenodigd. Op 1 oktober jl. is er als vervolg op de regionale bijeenkomst nog een beeldvormende bijeenkomst geweest voor de commissie Sociaal.

Deze waardevolle mondelinge en schriftelijke input is gebruikt bij het opstellen van voorliggend beleidsplan.

Dordtse Adviesraad Sociaal Domein

Vertegenwoordigers van de de Dordtse Adviesraad Sociaal domein zijn aanwezig geweest bij de bijeenkomst met de maatschappelijke partners, de bij de regionale beeldvormende bijeenkomst en bij de lokale beeldvormende bijeenkomst op de Dordtse Dinsdag. Zij hebben op het concept beleidsplan een advies geschreven dat opgenomen is in de bijlagen, samen met de reactie van ons college op het advies.

Wat zijn de belangrijkste gerelateerde besluiten?

Vaststellen Visie sociaal domein Dordrecht 2030.

[Verordening beslistermijn Schuldhelpverlening Dordrecht](#).

Hoe wordt dit betaald?

De ambities uit het beleidsplan worden betaald uit het financieel kader van het begrotingsprogramma Gezond, Sociaal en Zorgzaam (zie producten Armoedebeleid en Schuldenbeleid).

Uitgaven Samen tegen armoede	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lokale aanpak armoede en schulden	300.000	300.000	200.000	200.000
Schuldenaanpak	761.491	767.433	626.989	629.575
Kinderarmoede	64.524	64.524	53.600	53.600
Werkende minima	66.365	66.365	50.000	50.000
Totaal	1.192.380	1.198.322	930.589	933.175

Met de inzet van de POK-middelen 2027 in 2027 en 2028 kan de incidentele en tijdelijke uitbreiding van de spreekuren Bureau Sociaal Raadslieden (BSR) worden gecontinueerd gedurende de looptijd van dit beleidsplan.

	2027	2028	Totaal
<i>Activiteiten</i>			
Continueren extra openingstijden BSR	€ 101.000,-	€ 101.000,-	€ 202.000,-
<i>Dekking</i>			
Decembercirculaire 2021 (jaarschijf 2027) – Rechtsbescherming	€ 202.000,-		€ 202.000,-

Wat is het vervolg op het raadsbesluit?

Het beleidsplan Schuldhulpverlening heeft raakvlakken en overlap met het programma Samen tegen armoede. We informeren uw raad over de voortgang en resultaten van schuldhulpverlening in de reguliere tweejaarlijkse raadsinformatiebrieven Samen tegen armoede.

Het college van Burgemeester en Wethouders

De raad van de gemeente DORDRECHT;

gezien het voorstel van het college van Burgemeester en Wethouders van 18 februari 2025 inzake Vaststellen beleidsplan Schuldhulpverlening 2025-2029 Samen sterker met effectieve schuldpreventie;

gelet op artikel 160, lid 1 onder b van de Gemeentewet;
gelet op de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs). De Wgs is sinds 2012 van kracht en verplicht gemeenten regie te voeren en te zorgen voor integrale schuldhulpverlening waaronder nazorg. Dit houdt in dat er niet alleen aandacht moet zijn voor het oplossen of beheersbaar maken van de financiële problemen maar ook van de omstandigheden die hiermee verband houden. In 2021 is de Wgs uitgebreid met taken op het gebied van vroegsignalering. Het vroegtijdig signaleren en bereiken van inwoners met betalingsachterstanden dan wel (problematische) schulden is hiermee een wettelijke taak geworden voor gemeenten én vaste lastenpartners;

b e s l u i t :

het beleidsplan Schuldhulpverlening 2025-2029 'Samen sterker door effectieve Schuldpreventie' vast te stellen;

de door het Rijk beschikbaar gestelde POK-middelen (Parlementaire ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag) uit de decembercirculaire 2021 (periode 2027) ad € 202.000,- in te zetten ter dekking van de interventies in 2027 en 2028 uit dit raadsvoorstel;

de meerjarenbegroting 2025-2029 te wijzigen conform bijgevoegde begrotingswijziging 225006.

Aldus besloten in de vergadering van

Bijlagen

1. Beleidsplan Schuldhulpverlening 2025 - 2028 'Samen sterker door effectieve schuldenpreventie'